

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Modus confutationis per expeditionem. Capvt XXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

tera inimica ratione detrahitis, ut omnes suas fortunas alienis seruis committeret? At quibus seruis? refert enim magnoperè idipsum: hisse, quos intelligebat, non communi conditione seruitutis vti, sed licentius familiaritatis cum domina viuere? quis enim hoc non videt iudices? aut quis hoc ignorat, in eiusmodi domo, in qua materfamilias meretricio more viuat: in qua iustria, libidines, luxuries, omnia denique inaudita vitia, atque flagitia versentur: hic seruos, non esse seruos? quibus omnia committantur? per quos gerantur? qui versentur iisdem in voluptatibus? quibus occulta credantur? ad quos aliquantum etiam ex quotidianis sumptibus, ac luxuria redundet? Id igitur Cælius non videbat? si enim tam familiaris erat mulieris, quam vos vultis: Istos quoque seruos familiares esse domine sciebat. Sin ei tanta consuetudo, quanta à vobis inducitur, non erat: quæ cum seruis potuit esse familiaritas tanta? Ipsius autem veneni, quæ ratio fingitur? ubi questum est? quemadmodum paratum? quo pacto? cui, quo in loco traditum? habuisse, aiunt, domi, viuque eius esse expertum in seruo quodam, ad rem ipsam parato: cuius percelerit interitu esse ab hoc comprobatum venenum. Pro Dij immortales! cur interdum in hominum sceleribus maximis, aut conuictis, aut presentis fraudis poenas in diem reseruatis?

N. N.

I. Primum nota ut ipso aditu acer est. & sibi instans, hoc exemplar esse poterit in iurum consutationis. II. Ut subiectio in istis multum habet acrimoniam, & reprobatos, ea praclarissime vitur. III. Telum sit turbo, & velox quadam emissio, ut tanto ora ori, iure quis acclamet Cæd. obros. IV. In hoc pugnantis calore, asperguntur etiam orationis, compiti quidam sales, hominis ingenio accommodatissimi.

Modus consutationis per expeditionem.

CAPVT XXXV.

Occurrunt nonnunquam multa leuia consutanda, in quibus diu non est im-

morandum, sed singula carptim perstringenda, quo in genere nexus, & transitiones sunt, plerunque difficiliore, exempla talia sunt in Cicerone pro Plancio. Quæ sibi vtrum mihi putarem, equitis Romani filio faciliorem fuisse, ad adipiscendos honores viam, an futuram esse filio meo, qui esset familia consularis. Ego verò quanquam illi omnia malo, quam mihi, tamen illi honorum aditus nunquam feliciores optaui, quam mihi fuerunt, quin etiam ne fortè ille sibi me potius peperisse iam honores, quam iter demonstrasse adipiscendorum putet. Hæc illi soleo præcipere (quanquam ad præcepta ætas non est gnati) quæ ille à Ioue ortus suis præcipit filiis: vigilandum est semper. Multæ inuidiæ sunt bonis. Nostis cetera, quæ nonne, id quod multi vident, quæ scripsit grauis ille, & ingeniosus poëta: scripsit, non ut regios illos pueros, qui iam nusquam erant, sed ut nos, & nostros liberos ad laborem, & laudem excitaret? Queris quid potuerit amplius assequi Plancus, si Cn. Scipionis fuisset filius, Magis ædilis fieri non potuisset: sed hoc præstare, quod ei minus inuideretur. Etenim honorum gradus summis hominibus, & infimis sunt pares: gloriæ dispares. Quis nostrum se dicit M. Curio, quis C. Fabricio, quis P. Duellio parem? quis Atilio Calatino? quis C. & P. Scipionibus? quis Africano, Marcello, Maximo? eosdem sumus honorum gradus, quos illi assecuti. Est enim in virtute multis assensus: ut in gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet. Honorum populi finis est, consulatus: quem magistratum iam octingenti ferè consecuti sunt. Horum si diligenter quæras, vix decimam partem reperias gloria dignam. Sed nemo vnquam sic egit, ut tu. Cur iste fit Consul? quid potuit amplius, si L. Brutus esset, qui ciuitatem dominatu regio liberauit? Honore nihil amplius, laude multum. Sic igitur Plancius, nihilominus quaestor, est factus, & tribunus plebis, & ædilis, quam si esset summo loco natus, sed hæc pari loco orti, sunt innumerabiles alij consecuti. Profers triumphos Ti. Græchi, & C. Marij, & quæris quid simile in Plancio. Quasi verò isti, quos commemoras, propterea magis laude fuerint digni, quod triumpharunt, & non quia commissi sunt ijs magistratus, in quibus re. bene gesta triumpharent.

Rogas, quæ castra viderit: qui & miles in Cre-
ta, Metello hoc Imperatore, & tribunus in
Macedonia militum fuerit, & quaestor tantū
ex re militari detraxerit temporis, quantum
in me custodiendum transferre maluerit.
Quæris num disertus. Imo, id quod secundum
est, ne sibi quidem videtur. Num Iuri co- sul-
tus, quasi quisquam sit, qui sibi hunc falsum
de iure respondisse dicat. Omnes enim istius-
modi artes in ijs reprehenduntur, qui cum
professi fuerint satisfacere non possunt: non
in ijs, qui abfuisse ab his studijs contententur.
Virtus, probitas, integritas in candidato, non
linguæ volubilitas, non ars, non scientia re-
quiri solet. Vt nos in mancipijs parandis, quā-
uis frugi hominem, si pro Fabro, aut pro tex-
tore emimus, ferre molestē solemus, si eas
artes, quas in emendo secuti sumus, si forte
nesciuerit: sin autem emimus, quem villicum
imponeremus, quem pecori præficereuius,
nihil in eo, nisi frugalitatem, laborem, vigi-
lantiam, esse curamus: sic pop. Rom. deligit
magistratus, quasi reip. villicos: In quibus, si
qua præterea est ars, facile patitur, sin minus
virtute eorum, & innocentia contentus est.
Quotus enim quisque disertus: quotus quis-
que iuris peritus est, vt eos numeres, qui vo-
lunt esse: quod si præterea honore dignus ne-
mo, quidnam tot optimis, & ornatissimis
ciuibus est futurum? lubes Plancium
de vitijs Laterensis dicere. Nihil potest, nisi
eum minus in se iracundum putabis fuisse.
Idem effers Laterensem laudibus, facile pa-
rior, id te agere multis verbis, quod ad iudi-
cium non pertineat: & id te accusantem tan-
diu dicere, quod ego defensor sine periculo
possim confiteri. Et ibidem n. 30. Hic tu vitæ
splendorem maculis aspergis istis: lacis adul-
teria, quæ nemo non modo nomine, sed ne
suspicionem quidem possit agnoscere, maritum
appellas, vt verba fugas, non solum crimina.
Ductum esse ab eo in prouinciam aliquem di-
cis, libidinis causa, quod non crimen est, sed
impunitum in maleficio mendacium raptam
esse mimulam, quod dicitur Atinæ factum a
iuuene, verere quodam in scenicos iure, ma-
xi neque oppidano. O adolescentiam tradu-
ctam eleganter: cui quidem cum quod licue-
rit, obijciatur, tamen id ipsum falsum repētia-
tur. Emisus aliquis è carcere, & quidem e-
missus (vt cognouistis) necessarii hominis, op-
timumque adolescentis rogatu: idem postea
præmandatis requisitus. Atque hæc nec vila

alia sunt coniecta maledicta in eius vitam,
de cuius vos pudore, religione, integritate du-
biteris: Pater verò, inquit, etiam obesse filio
debet. O vocem duram, atque indignam tua
probitate, Laterensis! Pater vt in iudicio ca-
pitis, pater vt in dimicatione fortunarum, pa-
ter vt apud tales viros obesse filio debeat, qui
si esset turpissimus, fordidissimus, tamen ipso
nomine patrio valeret apud clementes iudi-
ces, & misericordes: valeret, inquam, commu-
ni sensu omnium, & dulcissima commenda-
tione natuæ.

N. N.

I. In hoc exemplo nota quomodo tractanda
sit confutatio, quæ multis rebus, ij, quæ leuibis
refo. h. n. uis est occupata, & quæ dexteritate iras-
uolando, plura nonnunquam sint defringenda,
ne si in rebus parui momenti diutius verse ut, in-
teperari oratio. II. Animaduerte in tota hac con-
futatione velocitatem acrem, & expectantiam, quæ
fit per se in is a nauiter, quasi amento vibrata,
nihil spissum, nihil productum, nisi i. attr. um, &
languiuum, sed tota oratio quasi flamma nouo,
& con inenti patulo diutius alitur. III. Urbani-
tas quoque permi. ea pala. ram addit orationi,
à qua Ciceronis ingenium nunquam recedit.

Modus confutationis mixtus serijs rationi-
bus, & ironijs aculeatis.

CAPVT XXXVI.

Cicero Pisonem confutat, qui se trium-
phum spreuisse profitebatur n. 56. At au-
distis, Patres conscripti, Philosophi vocem,
negauit se triumphum cupidum unquam fuisse.
O scelus! o pestis! o iabes! cum extingues-
bas scaatum, vendebas auctoritatem huius
ordinis, addicebas tribuno pleb. consula-
tum tuum, tempus euertebas, prodebas ca-
put, & salutem meam vna mecede pro-
uincia: si triumphum non cupiebas, cuius
tandem rei cupiditate artiffice defendes? sa-
pe enim vidi, qui & mihi, & care. is cupidio-
res prouinciae viderentur triumphum nomine
regere, atque valere cupiditatem suam. Hoc
modo D. Sullanus Consul in hoc ordine, hoc
meus etiā collega dicebat, neque enim quis-
quam potest exercitum cupere, aperteque peie-